

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa A. T.
przeciwko [...] Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Z.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 4 listopada 2016 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów pomocy
prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną [...] Ośrodek Pomocy Społecznej w Z. od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 26 lutego 2016 r., zmienił ten wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki A. T. wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy w kwocie 2.568 zł pod warunkiem podjęcia pracy, oddalił apelację w pozostałej części oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego

za drugą instancję.

Pozwany [...] Ośrodek Pomocy Społecznej w Z. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 4 listopada 2016 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 378 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że skarga ta jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 378 § 1 k.p.c., polegające na rozpoznaniu sprawy z przekroczeniem granic apelacji. Zdaniem skarżącego, Sąd drugiej instancji rozpoznał przedmiotową sprawę z przekroczeniem granic apelacji w zakresie wniosków, gdyż pozwany, zaskarżając wyrok Sądu pierwszej instancji, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez oddalenie powództwa w całości lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Natomiast Sąd drugiej instancji w swoim rozstrzygnięciu, przekraczając granice apelacji, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasadził od pozwanego na rzecz powódki wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy w kwocie 2.568 zł pod warunkiem podjęcia pracy oraz oddalił apelację w pozostałej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych)

winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek w żadnym razie nie potwierdza deklarowanej w nim oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w przedstawionym wyżej rozumieniu. Jego uzasadnienie wskazuje bowiem wyraźnie, że skarżący błędnie pojmuje wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji w granicach apelacji,

nie uwzględniając przy tym, że wątpliwości związane z wykładnią tego pojęcia zostały wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie, w tym w szczególności w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008 nr 6, poz. 55), której nadano moc zasady prawnej.

W uchwale tej wyraźnie podkreśla się zaś, że apelacja pełna *cum beneficio novorum* polega na tym, że sąd drugiej instancji rozpatruje sprawę ponownie, czyli w sposób w zasadzie nieograniczony jeszcze raz bada sprawę rozstrzygniętą przez sąd pierwszej instancji. Tym samym, postępowanie apelacyjne - choć odwoławcze - ma charakter rozpoznawczy (merytoryczny), a z punktu widzenia metodologicznego stanowi dalszy ciąg postępowania przeprowadzonego w pierwszej instancji. Przez spełnianie nieograniczonych funkcji rozpoznawczych spełnia się kontrolny cel postępowania apelacyjnego; rozpoznanie apelacji ma (powinno) doprowadzić do naprawienia wszystkich błędów sądu pierwszej instancji, ewentualnie także błędów stron.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu omawianej uchwały wyjaśnił także, między innymi, że rozpoznawczy charakter apelacji pełnej znajduje umocowanie przede wszystkim w art. 378 § 1 k.p.c., wyraźnie stwierdzającym, że sąd drugiej instancji „rozpoznaje sprawę”, a nie sam środek odwoławczy, co ma miejsce np. w wypadku skargi kasacyjnej (por. np. 398¹³ § 1 k.p.c.). Dostrzeżenie tej różnicy jest istotne, gdyż tylko w wypadku rozpoznawania środka zaskarżenia, a nie samej sprawy można zasadnie mówić o bezwzględny związaniu tym środkiem (*scil.* zawartymi w nim podstawami, zarzutami *etc.*). Wykładnikiem rozpoznawczego charakteru apelacji jest również zredukowana do minimum funkcja kasacyjna sądu drugiej instancji; sąd może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko wyjątkowo, gdy stwierdzono nieważność postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), gdy sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.).

Sąd Najwyższy w powiększonym składzie zaakcentował ponadto, że apelacja - przysługująca od wyroków sądu pierwszej instancji (art. 367 § 1 k.p.c.) - jest środkiem odwoławczym (por. tytuł działu V), a zatem jej podstawową, pierwotną funkcją procesową jest otwarcie postępowania odwoławczego

(apelacyjnego), co oznacza przeniesienie sprawy do sądu drugiej instancji oraz przydanie mu uprawnień do rozpoznania sprawy. Przez „granice apelacji” - termin użyty w art. 378 § 1 k.p.c. we frazie „sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji” - należy rozumieć granice, w których sąd drugiej instancji może (powinien) rozpoznać skierowaną do niego sprawę. Innymi słowy, granice apelacji to nie tylko treść zarzutów i wniosków oraz granice zaskarżenia, czy ogólniej - jeden z elementów zakresu rozpoznania sprawy przez sąd w postępowaniu apelacyjnym, lecz granice kognicji tego sądu. W granicach tych mieści się zatem także rozpoznanie wszystkich prawnomaterialnych aspektów sprawy, niezależnie od przedstawionych zarzutów. Pojęcie „granice apelacji” wyznacza zatem nie ograniczenie sądu drugiej instancji - jak chcą niektórzy autorzy, lecz jego kompetencje i powinności jurysdykcyjne, albo szerzej - zakres władzy sędziowskiej na drugim szczeblu instancji.

Uwzględniając taki właśnie sposób rozumienia użytego w art. 378 § 1 k.p.c. sformułowania, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę „w granicach apelacji”, Sąd Najwyższy w obecnym składzie stwierdza, że w postępowaniu zakończonym zaskarżonym wyrokiem z całą pewnością nie doszło przekroczenia granic apelacji, co skarżący wiąże w istocie z przekroczeniem wniosków sformułowanych w tej apelacji. Sąd Najwyższy zauważa bowiem, że rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku uwzględnia z całą pewnością sformułowany w apelacji wniosek o wydanie wyroku reformatoryjnego (przez jego zmianę i oddalenie powództwa), z tym jednakże zastrzeżeniem, że wniosek ów został uwzględniony nie „w całości”, lecz jedynie częściowo przez zasądzenie na rzecz powódki kwoty 2.568 zł zamiast przyznanej jej przez Sąd pierwszej instancji kwoty 7.704 zł. W pozostałej części, a więc w zakresie wniosków dalej idących, apelacja została natomiast oddalona. Takie rozstrzygnięcie było zaś efektem, mieszczącego się „w granicach apelacji” dostrzeżenia błędu w stosowaniu przez Sąd pierwszej instancji na etapie subsumcji przepisów prawa materialnego, a konkretnie art. 47 k.p. i odpowiadało regulacji art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał zatem, że skarżący nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.,

a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.

aw